

L'acció social de l'Església

evangelí
i vida

Núm 156 / Any 42 / Tardor de 2024

Índex

DAVANTAL 3

FUNDACIÓ D'ACCIÓ SOCIAL "LA
VINYA". 5
Mercè Camós i Gassó

HIJAS DE LA CARIDAD DE SAN
VICENTE DE PAÚL. "AL SERVICIO
Y EVANGELIZACIÓN DE LOS
POBRES" 10
Sor Laura Garcia

LA DIMENSIÓ SOCIAL DE
L'EVANGELITZACIÓ 15
Jaume Castro

ESTUDI D'EVANGELI
LES ENTITATS SOCIALS DE
L'ESGLÉSIA NO SÓN UNA ONG,
SÓN LA SEVA ACCIÓ CARITATIVA . 19
Oriol Xirinachs

REQUADRE 23

PREGÀRIA 24

EDICIÓ:
El Pradó de Catalunya
Plaça del Pi, 7
08002 Barcelona

REDACCIÓ:
Miquel Cubero Balboa
Ana María Giménez Bonafè
Josep Jiménez Montejo
David Masobro García
Pepe Rodado León
Oriol Xirinachs Benavent

CORRECCIÓ
Josep Pascual

ADMINISTRACIÓ I DISTRIBUCIÓ

Jordi Espuny i Ferrer
☎ 679 137 716
C/ Xuclà 4, 1r
08001, Barcelona

Dipòsit Legal
B 9983-1990

IMPRESSIÓ I REALITZACIÓ:
Ediciones Rondas
08029 Barcelona

DAVANTAL

Quan parlem de *l'acció social de l'Església* entenem que ens referim a la caritat, a la solidaritat, a la nostra mirada i resposta als més desfavorits... Els cristians, la institució eclesial i qui ens mira des de fora entenem que aquesta *acció social* forma part del nostre ADN: és l'actuació de Jesús, són les seves paraules, és la continuïtat en els deixebles, és la continuïtat en l'Església naixent i que es prolonga fins els nostres dies, són les paraules del magisteri eclesial al llarg de la història...

La nostra reflexió enguany pretén aprofundir en accents necessaris i en amenaces de patologies permanents en el tractament d'aquesta *acció social de l'Església*. Entitats socials d'Església en reunió recent es proposaven, entre altres, aquest tres objectius -mencionats per l'Oriol Xirinachs en la seva introducció a l'EdE-: vincular més l'acció de tota l'Església a les parròquies, visibilitzar aquesta acció i anunciar el Regne als subjectes de l'acció, els pobres.

La resposta creativa i comuna de tres parròquies veïnes com són Sta. Maria del Gornal, St. Joan Evangelista i Mare de Déu de Bellvitge de l'Hospitalet de Llobregat, primer testimoni, és una mostra d'aquest acompliment: parròquies, visibilitat i preocupació evangelitzadora. La resposta creativa, amb quatre-cents anys de vida, d'un institut de vida apostòlica consagrada com són les *Paules* o *Filles de la Caritat, segon testimoni*, i la resposta creativa del moviment laical de la *Comunitat de Sant'Egidi, tercer testimoni*, són mostra de la preocupació per la visibilitat confessional i l'oferiment integral, també espiritual, als subjectes.

Es tracta de secundar l'acció de Déu, Pare-Mare, i viure'ns en clau de fraternitat responsable i igualitària, sense la més mínima insinuació paternalista; es tracta de secundar l'acció de Jesús i les seves paraules des de la més total gratuïtat: no ho fem per guanyar-nos *la parcel·la celestial* per les obres, no ho fem per aconseguir bona imatge i reputació, no ho fem per aconseguir nous adeptes o fer retornar al si de l'Església als allunyats... Ho fem, com a Església i membres d'ella, des del nostre forn interior.

Però alhora, com som capaços de no callar i *donar raó de la nostra esperança*, no per ser més, sinó perquè ens surt de les entranyes i per possibilitar que d'altres trobin, com nosaltres, *la joia de l'Evangelí, Bona Notícia?*; com

som capaços de no deixar-nos instrumentalitzar per un món, una societat utilitària que valora, a contracor o no, el nostre fer però no les nostres motivacions i sovint ens posa sota sospita de *segones* intencions proselitistes?; com som capaços d'oferir les nostres iniciatives de solidaritat i comptar amb *companyans i companyes de camí* no creients o creients sota altres referències i no prescindim de la nostra identitat de fe ni la imposem i fem d'ella presència?

El testimoni de les Filles de la Caritat que tenim més endavant expressa molt bé el repte: *com seguir vivint això [el nostre ADN] en el context en què ens movem? com viure'l i contagiar a d'altres per què descobreixin aquesta manera de situar-se, de mirar la realitat?*

Fundació d'Acció Social

“La Vinya”

Mercè Camós i Gassó és veïna del barri de Bellvitge, de L'Hospitalet de Llobregat, on va néixer. Membre de la Comunitat parroquial de la Mare de Déu de Bellvitge i militant d'ACO. Mestra d'escola. Implicada en el voluntariat de “La Vinya” i component del Patronat.

Enguany celebrarem els vint-i-cinc anys que es va constituir “La Vinya” fruit del treball de reflexió i d'unitat de les tres parròquies de Bellvitge i El Gornal. “La Vinya” és una Fundació que dona resposta a la Pastoral social dels dos barris amb l'objectiu de transformar la realitat social sumant esforços en l'esperança d'un món més just per a tothom.

Abans d'explicar el paper de la Pastoral social de “La Vinya”, cal situar en quin moment i en quin context va néixer a l'any 1998.

Bellvitge i El Gornal són dos barris de l'Hospitalet de Llobregat separats per la via del tren, això fa que cada barri tingui la seva pròpia identitat i idiocràsia. Situats al sud de Barcelona, propers al litoral i a la vora del riu Llobregat. Són barris nascuts poc abans dels anys 1970 fruit de la immigració d'Extremadura, Castella, Galícia, Andalusia, etc.

Els barris van anar creixent. Calia aconseguir serveis bàsics. El veïnat, organitzat en associacions de veïns, partits polítics, altres associacions i les comunitats parroquials (2 diocesanes i 1 de la Companyia de Jesús), van començar a reivindicar millors condicions de vida en habitatge, salut, educació, transport. etc. Va ser en aquest context que la Companyia de Jesús i les Teresianes de sant Enric d'Ossó van venir a Bellvitge i van obrir, respectivament, una escola.

Des de l'inici, les tres parròquies van estar molt presents acompanyant les famílies novingudes a incorporar-se al barri i a la ciutat, per tal que tinguessin cobertes les necessitats més bàsiques i alhora se sentissin acollides i inclosos en una ciutat diferent de la de la seva procedència.

És en aquest context que l'any 1990 les tres parròquies inicien un camí cap a la cooperació i la unitat. Es constitueixen com un nou Subjecte Apostò-

lic, buscant articular respostes a la realitat social. Des dels Consells Parroquials es va anar forjant la iniciativa fins que l'any 1998 aquesta unitat va consolidar-se i concretar-se en l'associació "La Vinya".

L'esperit d'unificar esforços per tal de tenir una única personalitat jurídica que permetés disposar de més recursos i subvencions de les administracions públiques fan que l'any 1998 es constitueixi jurídicament.

Bellvitge i Gornal són actualment dos barris consolidats i estructurats amb els serveis necessaris, transport, serveis sanitaris, educatius,... i amb grans espais sense edificis que donen amplitud, molta llum als habitatges i zones recreatives que permeten la socialització dels veïns i veïnes. Al llarg de tots aquests anys, el barri ha continuat acollint immigrants i realitats socials molt fràgils. Actualment, Bellvitge té uns 25.000 habitants i el Gornal 7.000.

Un tret d'identitat dels barris és l'esperit de reivindicació i lluita dels veïns i aquest fet ha mobilitzat moltes iniciatives de millora social i veïnal.

Malgrat tot, són encara moltes les necessitats i mancances bàsiques i socials que viuen moltes persones i famílies i calen molts recursos humans i econòmics per fer-hi front. L'any 2008, l'Associació "La Vinya" es constitueix com a Fundació d'Acció Social per tal d'obrir les portes a aquesta gestió i ampliar les fonts de finançament i recursos.

Actualment, la Fundació té una estructura consolidada amb 15 treballadors/es remunerades. Tanmateix, si es manté viva la flama i la missió de "La Vinya", és gràcies a l'estructura de voluntariat. Una de les essències i particularitats de "La Vinya" són els més de 200 voluntaris de totes les edats que busquen compartir i regalar el seu temps de manera altruista i desinteressada. Aquests voluntaris omplen el seu esperit de bonat, amor i solidaritat. És doncs una doble acció evangelitzadora la que es va sembrant als nostres barris amb els seus veïns i veïnes... La Pastoral social i l'espiritualitat dels voluntaris que amb més o menys sentit religiós tots en beuen i s'alimenten. Paral·lelament, "La Vinya" acompanya estudiants en pràctiques que es formen en la matèria, però alhora s'enriqueixen, viuen i s'impregnen d'una manera determinada de fer i de servir el món. L'experiència de conèixer la mirada solidària i de compromís social tampoc els deixa indiferents i resulta per aquests joves estudiants una oportunitat afegida en el seu creixement personal i professional.

Tota aquesta realitat fa que "La Vinya" continuï tenint avui el mateix sentit que tenia quan es va constituir... La seva missió d'acollir, atendre i acompanyar infants, joves, persones adultes i gent gran amb especial atenció a

les situacions més desfavorides en el seu camí cap a una vida lliure i digna és actualment ben viva i necessària.

D'altra banda, "La Vinya" treballa en xarxa i es coordina amb les administracions més properes, amb les entitats del barri, amb l'Associació de veïns; amb la Fundació Pere Tarrés, pel que aporta en l'educació del temps de lleure, així com amb el sector social de la Companyia de Jesús; en xarxa amb Càritas, etc.

El Patronat de la Fundació està format per persones independents i per un representant de cadascuna de les escoles religioses, (la Companyia de Jesús i les Teresianes de sant Enric d'Ossó i els rectors parroquials. Un total de 15 persones són motor de reflexió, debat, anàlisi, etc. per tal d'acompanyar l'equip directiu, de professionals i de voluntaris i paral·lelament cercar millors maneres per a poder-se sostenir.

Arran de la pandèmia, les necessitats creixen i els recursos econòmics es mantenen, això fa difícil sostenir l'estructura i donar resposta a les necessitats socials que van apareixent... És moment de discernir cap a on volem anar per tal de poder sostenir l'estructura de "La Vinya" i garantir el servei i l'acollida de tantes i tantes persones que necessiten aquesta carícia de Déu per continuar trobant sentit i força en el seu viure i sentir que hi ha persones compromeses al seu costat que dediquen el seu temps de manera altruista per millorar la dignitat de vida dels altres.

Amb els anys, a la Vinya hem anat fent una aposta per la reciprocitat i l'equilibri entre el rebre i el donar per tal de trencar amb el paternalisme i la caritat. Tots i totes tenim mancances i necessitats, però alhora tenim potencialitats i temps que poden resultar oportunitats per als altres.

Hi ha persones a “La Vinya” que en són beneficiàries perquè no tenen algunes necessitats bàsiques cobertes i necessiten aquest acompanyament, però a la vegada en són voluntàries perquè les seves capacitats i la disponibilitat del seu temps poden ser d'ajut per algú altre.

“La Vinya” és mirada d'esperança per a molts veïns i veïnes i és aliment a l'esperit per a molts voluntaris i voluntàries que hi dediquen el seu temps. Al mateix temps, ens mou l'atenció al Crist encarnat en cadascú procurant l'empoderament de les persones i evitant la compassió i el paternalisme. “La Vinya” no té l'esperit d'una ONG. Les persones ateses són subjectes actius per incorporar-se a la fe i no només subjectes passius de la nostra atenció amorosa.

Personalment, “La Vinya” m'ha ajudat a ser millor persona, més sensible, empàtica, propera, comunicativa... M'ha fet sentir la importància del reconeixement de l'altre i del seu empoderament. I és que regalar un somriure o una mirada a aquella persona ignorada que tenim a la porta del supermercat és

un gest senzill que resulta fonamental per la presa de consciència de l'altre i el reconeixement de la seva dignitat. I aquesta manera de fer l'he apresada de "La Vinya", de les persones amb les quals he pogut créixer i compartir reflexió, anàlisi, compromís i acció.

Em sento molt orgullosa de formar-ne part i desitjo que per molts anys la Pastoral Social que desenvolupa "La Vinya" continui amb aquesta mirada i esperit sent presència de Déu als nostres barris.

MERCÈ CAMÓS I GASSÓ
L'Hospitalet de Llobregat

Hijas de la Caridad de san Vicente de Paúl

“Al servicio y evangelización de los Pobres”

Sor Laura Garcia és membre del Consell de les Filles de la Caritat. Ha viscut durant 17 anys a l'Obra Social Sta. Lluïsa de Marillac de la Barceloneta. Presenta el testimoni evangelitzador de les obres de les seves comunitats i dels centres i projectes de la Província, així com el seu treball en xarxa amb altres entitats.

En el ADN del Carisma Vicenciano y, por tanto, de la espiritualidad propia de las Hijas de la Caridad de San Vicente de Paúl, me parece encontrar respuesta a las preguntas que se nos hacían para la redacción de este artículo: cómo servir desde los valores del Evangelio y dar testimonio y, el trabajo y la colaboración con otros en nuestro servicio a los más vulnerables de cada momento histórico.

La causa de los pobres constituye, desde los comienzos, el núcleo central no sólo del hacer, sino y, sobre todo, del SER de la Compañía de las Hijas de la Caridad. Nuestros fundadores, Vicente de Paúl y Luisa de Marillac, siguiendo a Jesucristo, *evangelizador y servidor* de los más pobres, comprometieron sus vidas y crearon, ya en el siglo XVII, redes de caridad que hicieron posible atender y acompañar la vida de tantas personas que sufrían y morían a causa de situaciones totalmente injustas.

Hoy, en fidelidad a los orígenes, la misión de la Compañía no es otra que la de continuar la vida y la misión de Jesucristo; llevar vida a quienes les es negada, ser un reflejo de la ternura de Dios hacia los que más sufren. Hoy, como ayer, estamos llamadas a vivir nuestra fe en el compromiso en favor de la justicia, en favor de los que se ven privados de sus derechos, de los que se ven excluidos, de los que no pueden construir una vida segura y digna.

Ahora bien, ¿cómo seguir viviendo esto en el contexto en el que nos movemos? ¿Cómo vivirlo y contagiar a otros para que descubran esta manera de situarse, de mirar la realidad? Creo que, precisamente esta realidad, no nos lo pone fácil, pero sí vivo desde el convencimiento de que es necesaria una mirada que nos ayude a descubrir toda esta responsabilidad que tenemos en nuestras manos como **retos y signos de esperanza**. Cada uno de estos retos y signos de esperanza responde a la realidad que nos encontramos, a

lo que vivimos y a aquello que estamos llamadas y llamados a vivir y a construir en cada uno de nuestros centros, de nuestros proyectos, a pesar de las dificultades y limitaciones propias. Unos retos que nos impulsan a seguir sirviendo desde un estilo propio, junto a otros y otras, trabajando en red, en colaboración.

En primer lugar, estamos llamadas a construir el Reino desde un estilo y una manera de servir y eso no siempre es fácil. Queremos que la acogida y el acompañamiento a las personas estén guiadas por la certeza de que Cristo está presente en todas ellas y, aún más, en los más pobres y abandonados. *(Mt 25,45)* Esto implica considerar que la persona es el valor absoluto de toda intervención; que es portadora de valores y siempre mantiene un potencial humano que la hace capaz de cambiar y mejorar su situación. Desde este convencimiento invitamos continuamente a nuestras Comunidades, a los equipos de trabajo, a los voluntarios y voluntarias, a esforzarse por humanizar la vida, por ser signos “encarnados” en medio del mundo del dolor y la injusticia.

Cada uno de nuestros centros está llamado a responder a las necesidades de los últimos y excluidos en fidelidad a los valores del Evangelio y de la identidad propia. Si no cuidamos esto, nuestra misión tiene el riesgo de perder el sentido. Hace años que recorremos ya un camino en este tema de la mi-

sión compartida. Sigue siendo un reto, pero creo que es también ya un signo de esperanza en la Iglesia de hoy. La misión compartida, esta misión que nos une, conlleva el compromiso de todos los agentes implicados en cada uno de nuestros proyectos, en su formación e interiorización de su rol como profesional o voluntario de un centro cristiano-vicenciano, el trabajo en equipo y las relaciones positivas y constructivas. Ahora bien, es cierto que la presencia cada vez mayor de profesionales y colaboradores no creyentes, indiferentes o de otras confesiones religiosas supone un gran reto para la vivencia y consecución de esta misión compartida. La diversidad en la vivencia de la fe en nuestros equipos es, hace tiempo ya, una realidad palpable que nos lleva a vivir como imprescindible el tomarnos muy en serio la tarea de acompañarles no sólo en el conocer y/o proponer la interiorización de los elementos y valores significativos del Carisma Vicenciano, en nuestro caso, sino también en ayudarles como mínimo a descubrir que este Carisma y estilo propio está fundamentado en los valores del Evangelio. Acompañar es una tarea diaria, que implica cercanía y diálogo sincero de una manera sencilla (ante un acontecimiento que nos toca por dentro, al iniciar las reuniones, ante los desacuerdos, etc) que permita contrastar y releer cada una de las acciones, las intervenciones y experiencias a la luz de los valores que se desprenden del Carisma. Implica también un esfuerzo en la formación continua; en crear espacios de formación para conocer la identidad propia de la entidad, quiénes somos, de dónde venimos, qué nos mueve, qué valores nos identifican, para poder responder en coherencia con nuestra motivación más profunda. Y, por supuesto, implica celebrar la vida, los acontecimientos, las fechas y tiempos significativos, dando verdadero sentido a aquello que estamos celebrando y, abrir, con total libertad, espacios de encuentro, de diálogo, de silencio y escucha, de búsqueda de sentido y de orar juntos y juntas, según las necesidades de cada persona.

Además, sabemos que toda persona, creyente o no, necesita desarrollar todas las dimensiones, incluida la dimensión trascendente. La pluralidad religiosa es una realidad tangible en nuestros proyectos y es una invitación a aprovechar aquello que nos une desde el sentido más esencial de la experiencia del Trascendente y que nos puede ayudar a centrarnos y a trabajar unidos en lo que da sentido a la vida del creyente. La pluralidad religiosa y cultural podemos vivirla, así, como un enriquecimiento para todos.

En el acompañamiento personal, en el diálogo cercano de tú a tú, puede abrirse la posibilidad de un compartir más profundo que nos permita, de alguna manera, que la persona pueda llegar a descubrir que es Dios mismo quien se hace presente en sus vidas, quien acompaña, quien escucha, quien libera y, nosotros, sencillamente, instrumentos de su presencia. Esta ex-

perencia es posible en la medida en que contamos con Hermanas, profesionales, voluntarios, que desde una vivencia de fe puedan vivirlo y transmitirlo así.

Otro de los retos y signos de esperanza es este sentirnos parte de una red de entidades que trabajamos unidos en favor de los que más sufren. La Compañía manifestaba en la última Asamblea General que “quiere ser parte activa de las luchas contra la miseria, las injusticias y transmitir la pasión de la fraternidad universal... y que la colaboración con otros supone un impulso y se convierte en signo de la presencia de Dios”. Caminar juntos en favor de los que sufren es un signo de la presencia de Dios. También en esto hemos recorrido un camino en los últimos años, pero diría que aún queda mucho por hacer. Sabemos que la misión encomendada no es exclusivamente nuestra, ni las personas a las que acogemos y acompañamos nos pertenecen. Ellas han de continuar su camino y es probable que, para eso, necesiten del soporte de otros profesionales y entidades o necesiten sentirse parte de otros grupos de pertenencia. Desde hace años nos sentimos y estamos unidos a otras entidades sociales y eclesiales con las que colaboramos y nos coordinamos, buscando recursos y alternativas. Formamos parte de Plataformas, Redes, Mesas de participación, etc, pensadas, en principio, para reflexionar, discernir, buscar y construir juntos, para mejorar nuestra capacidad de dar una respuesta a las necesidades de las personas. Hemos avanzado en par-

tipicación, hemos alcanzado algunos objetivos, nos hemos conocido y tejido alianzas, pero también valoro que no siempre es un trabajo fácil ni se tienen los medios adecuados para hacerlo y, por supuesto, corremos permanentemente el riesgo de caer (y caemos) en personalismos o intereses particulares.

La Iglesia Diocesana de Barcelona ha iniciado un camino, hemos empezado a reunirnos, se publicó el “Directori d’Entitats d’Acció Social de la Diòcesi de Barcelona” y creo que, en este momento, es más necesario que nunca continuar el trabajo para seguir conociéndonos, compartir la realidad que vivimos, establecer objetivos y procedimientos de trabajo en común, dar a conocer y poner en valor lo que, como Iglesia, hacemos todos, tener una voz única, pero que sea la de todos y todas, y, por supuesto, para celebrar desde la fe y poder compartirla con otros, de manera especial con los más “vulnerables y pequeños”, verdaderos destinatarios de la Buena Noticia. De ellos, especialmente, tenemos mucho que aprender. Y, es que ellos y ellas son la parte principal de nuestras entidades y tienen mucho que decir.

No podemos fallar en el esfuerzo por seguir buscando aquello que nos une, como Iglesia, con el objetivo de que las personas que sufren, por cualquier motivo, puedan ser realmente acompañadas con dignidad y eficacia.

El trabajo coordinado y reflexionado en común nos ayuda a ir construyendo, poco a poco, nuevas formas de hacernos presente en el mundo de los pobres y a diseñar proyectos o líneas de acción que broten de nuestra misión y de nuestros valores cristianos.

Volviendo al ADN vicenciano, con el que comenzaba este texto, diría que San Vicente de Paúl no se cansaba de decir que “el Hijo de Dios vino al mundo para evangelizar a los pobres” y no entendía esta evangelización si no era uniendo el “amor afectivo” y el “amor efectivo”, “con el sudor de nuestra frente y el esfuerzo de nuestros brazos”, haciéndoles que se les asistiera de manera “corporal y espiritual” y, creando redes de caridad para llegar a todos y más lejos.

Hoy nos toca a nosotras traducir este lenguaje al siglo XXI, pero la vocación es la misma; entregarnos por entero a Dios y a los pobres, haciendo camino en y con la Iglesia en una misión que compartimos y que nos impulsa a seguir generando dinámicas de acogida, inclusión y vida en los contextos de sufrimiento y en muchas ocasiones de no-vida.

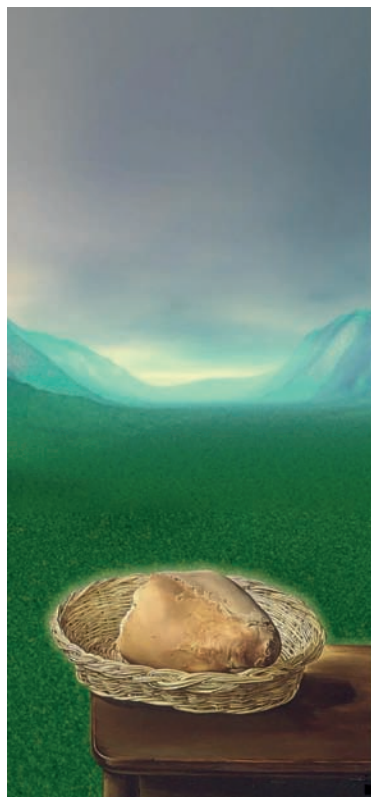
SOR LAURA GARCIA
Barcelona

La dimensió social de l'evangelització

Jaume Castro és doctor en química orgànica per la Universitat de Barcelona i el responsable de la Comunitat de Sant'Egidio a Barcelona. Entitat impulsora de diferents iniciatives de solidaritat en aquesta ciutat (ancians, sensesostre, estrangers i refugiats, infants i joves), d'una cultura de la pau i d'iniciatives de diàleg interreligiós.

La manera de relacionar-nos amb els pobres és com un termòmetre d'humanitat per a la societat, per a la vida de l'Església o per a la vida de cadascun de poder canviar la vida. Ens ensenyen a viure, no per a nosaltres mateixos, sinó a aturar-nos davant l'home mig mort que trobem vora el camí: els ancians sols, els sensesostre, els refugiats. Estant al costat dels pobres, aprenem a estar i a mirar a tothom, constatem que no ens salvem sols i que junts podem construir un futur diferent.

La vida cristiana sense els pobres és poc evangèlica. Jesús està present en els pobres, s'identifica amb ells. El papa Francesc ho explica en el capítol quart de l'exhortació apostòlica *Evangelium Gaudium* titulada "La dimensió social de l'evangelització". Vincula "l'amistat amb els pobres" i l'evangeli. *"Som cridats a descobrir Crist en ells, a prestar-los la nostra veu en les seves causes, però també a ser els seus amics, a escoltar-los, a interpretar-los i a recollir la misteriosa saviesa que Déu vol comunicar-nos a través d'ells."* (EG 198). En un temps de poques visions, els pobres són un recurs d'humanitat, una orientació i un ajut per a l'Església i per a les nostres ciutats, per

afrontar la crisi i no deixar de somiar i treballar d'una manera més ambiciosa per un món més humà.

Avui i sempre, «són els destinataris privilegiats de l'evangeli», i l'evangelització dirigida gratuïtament a ells és signe del Regne que Jesús va venir a portar. Evangeli i pobres estan íntimament units i són el camí per crear coses noves inclús en temps difícils. Són el camí per no sucumbir a la resignació, al pessimisme i, en definitiva, a la mort. Els pobres desvetllen les llavors de l'evangeli i de la seva humanitat, indiquen que no es pot viure sense ocupar-se de qui té necessitat, obren l'espai de la commoció, començant per resoldre els seus problemes es solucionen els de tota la societat. La relació d'amistat amb ells, mostra una primera ruptura del individualisme i la introversió, perquè el pobre parla al cor i a través d'ells, Jesús parla.

L'amistat constitueix un gran tresor: proposa gratuïtat, no viure per un mateix. En una societat individualista i consumista com la nostra és d'un gran valor, la humanitza. Per això no n'hi ha prou amb construir institucions i organitzacions en favor dels pobres o contra la pobresa. No n'hi ha prou en crear una capacitat professional i organitzativa (almenys en la perspectiva de l'Església). La comunitat cristiana, l'Església, no és una ONG, i l'amor pels pobres, no és només una qüestió social, sinó que fa que la comunitat cristiana sigui més cohesionada i plena d'amor. Els pobres orienten els nostres passos, indiquen els signes dels temps, ens ajuden a construir el futur.

Estem invitats a sortir, a embrutar-nos les mans i els peus, a deixar-nos ferir el cor de tantes situacions de malestar, de pobresa, de sofriment, més que quedar-nos tancats en les nostres comoditats, seguretats i costums, o a defensar les nostres raons. L'evangeli introdueix sempre una dinàmica nova a les nostres jornades, que si no és així perden aquella tensió cap els altres tan necessària per canviar la realitat de sofriment i pobresa. És necessari respondre als pobres que tenim a sota casa i els que en un món global, com en el que vivim, entren a casa a través de la finestra de la televisió o les xarxes socials. Però quina relació hem de tenir amb els pobres? El servei amb els pobres es basa en la l'amistat i la gratuïtat. Gratuïtat també vol dir no tenir cap interès, ni econòmic, ni l'interès de tenir uns resultats immediats (com pot tenir un assalariat que ha de complir uns objectius). Llavors el servei esdevé una força feble, decisiva per canviar la vida. És un servei que pot fer tothom, que no requereix cap altra formació que la de començar aturant-se davant de la vida de qui es queda al marge, com el bon samarità. Tothom pot commoure's, parlar i ajudar.

A la Comunitat de Sant'Egidio els pobres són els nostres amics. No es tracta d'una paraula "bonista". Aquesta amistat té un valor teològic, el primer amic

és el Senyor, amic dels pobres, que ens ensenya a ser amics. Trobem molt sovint que es parla molt dels pobres, però en realitat s'és poc amic d'ells. "L'opció pels pobres ens ha de conduir a l'amistat amb els pobres" assenya-la el papa Francesc a la *Fratelli tutti*.

Els pobres no són els usuaris dels serveis socials de l'Església, sinó els seus amics, "els germans petits" de Jesús que formen part d'una manera molt especial de la família de la comunitat cristiana. No podem deixar de considerar germans a aquells a qui Jesús reconeix com a germans. Aquesta consciència modela la relació dels cristians i els més petits: la cura dels pobres esdevé, com la que dona qualsevol de nosaltres a algú de la seva família. Si està malalt, és més petit o està en dificultat no només l'assisteix, sobretot li dona afecte, paraules i s'interessa. El dinar de Nadal, que Sant'Egidio fa el 25 de desembre, és una expressió molt concreta d'aquesta familiaritat.

Aquesta relació, doncs, és una història de contacte personal, "cos a cos", i no només un compromís institucional o organitzatiu. Com li agrada dir a Andrea Riccardi: "Cada cristià ha de ser amic dels pobres, i de un pobre com a persona concreta". Els pobres no són algú a assistir, usuaris d'un servei, ni un número d'un expedient: són els nostres germans. Tenir un nom, vol dir tenir una història. Anomenar pel nom, vol dir que et recordo, que ets important per mi, que formes part de la meva història.

Aquesta amistat personal és el principi d'una gran cadena que canvia la vida, la nostra i la dels altres. Una cadena capaç de integrar a cadascú a la vida de la comunitat, i per tant de la societat; canviar una ciutat i el món sencer. D'aquesta manera donem una ànima a la ciutat, perquè sigui més humana, perquè sigui i esdevingui un lloc de convivència i humanitat. Obrim el cor dels homes i les dones a l'Evangeli.

El pobre, com Llätzer en la paràbola, no crida ni s'imposa, però la seva presència parla com un mestre silenciós. Amb molta humilitat ens inquieta quan ens sentim orgullosos o arrogants. L'amistat amb ell ens evangelitza profundament, si per evangelització entenem una comunicació vital enlloc d'una actitud de mestratge. Quan l'estimem canvia el nostre cor, ens ajuda a veure la vida sota una altra perspectiva. El ric de la paràbola ni es commou ni s'atura. Demana ajut després de la mort i només en aquelles circumstàncies extremes canvia la seva actitud i es preocupa dels seus germans. Insisteix: "Que Llätzer els adverteixi, perquè no acabin també ells en aquest lloc de turments". Abraham respon: "Ja tenen Moisès i els Profetes: que els escoltin". No cal arribar a la mort o a l'experiència del sofriment per comprendre la vida, per aprendre a estimar i posar al centre de la nostra vida la mirada i la commoció pels pobres. La Paraula de Déu ens ajuda a comprendre els misteris de la vida, ens ensenya a estimar i ser feliços, construeix una ciutat i un món en pau.

JAUME CASTRO
Barcelona

Estudi d'Evangelí

Les entitats socials de l'Església no són una ONG, són la seva acció caritativa

Oriol Xirinachs (1935), és capellà de la diòcesi de Barcelona i membre de l'Associació de preveres del Pradó. Tot el seu ministeri com a capellà l'ha exercit en barris populars, alhora que ha estat membre actiu en organitzacions en el món de la marginació i en tasques de pastoral social

Aquest estudi de l'Evangelí té com a objectiu contemplar l'acció de Jesús tenint com a teló de fons l'afirmació tantes vegades repetida pel papa Francesc, que l'Església no és una ONG, sinó l'enviada a anunciar el Regne de Déu amb Paraula i obres. I amb aquest objectiu, en una recent trobada de les entitats socials d'Església es proposaven, entre altres, aquests tres punts:

- *Perquè és acció de tota l'Església vincular-la a les parròquies.
- *Perquè és anunci, visualitzar la seva acció.
- *Perquè és anunci del Regne oferir recursos de fe.

Tres punts que són un repte ja que amb raó o sense, sovint la seva acció per més professional i àmplia que sigui les fa aparèixer com a entitats autònomes i en les que no sempre s'hi donen aquestes tres característiques.

L'acció de les entitats d'acció social, són l'acció evangelitzadora de l'Església

És evident que en un principi el qui apareix com el qui fa l'anunci de la Bona Nova –Paraula i obres– és Jesús: *«Els cecs hi veuen, els coixos caminen, els leprosos queden purs, els sords hi senten, els morts ressusciten, els pobres reben l'anunci de la bona nova»* (Mt 11,5). I ho seguirà sent en tants altres casos. Però ben aviat anirà

ampliant aquesta missió als apòstols, primer nucli de l'Església. Comença fent-los els seus ajudants: *«Digué la benedicció, partí els pans, els donà als seus deixebles, i ells els donaren a la gent»* (Mt 14,19). Més endavant ja els encomana fer-ho ells: *«Pel camí prediqueu dient: El Regne del cel és a prop. Cureu malalts, ressusciteu morts, purifiqueu leprosos, traieu dimonis»* (Mt 10, 7-8). I quan ell vagi al Pare, els encomana que continuïn ells, tot promentent-los: *«Qui creu en mi, també farà les obres que jo faig, i encara en farà de més grans, perquè jo me'n vaig al Pare»* (Jn 14,12).

D'altra banda són moltes les seves accions guaridores que les realitza en el marc comunitari del moment, la sinagoga, com a denúncia de la seva actitud d'exclusió d'aquells que ell posarà al centre de les noves comunitats: *«Un altre dissabte, Jesús va entrar a la sinagoga i ensenyava. Hi havia allí un home que tenia la mà dreta paralizada... Però Jesús, que coneixia els seus pensaments, digué a l'home que tenia paralizada la mà: –Aixeca't i posa't aquí al mig»* (Lc 6,6-8).

I en les primeres comunitats l'atenció als necessitats queda molt clar que és obra pròpia i identitària seva: *«La multitud dels creients tenia un sol cor i una sola ànima... Amb gran poder els apòstols donaven testimoni de la resurrecció de Jesús, el Senyor... Ningú d'entre ells no vivia en la indigència, perquè tots els qui eren propietaris de terres o de cases les venien, portaven el producte de la venda, i el dipositaven als peus dels apòstols. Després era distribuït segons les necessitats de cadascú»* (Ac 4,32-35).

El bisbe Javier Vilanova va animar a ser *“una Església oberta a tots, com un paraigua on estem integrats”*, i a treballar més en xarxa, respectant els diver-

sos carismes, però ajudant-nos mútuament, i tendint ponts perquè hi hagi una vinculació més directa entre parròquies i entitats.

L'acció social de l'Església no és una acció privada; ha de ser visualitzada perquè és anunci

En el capítol 6 de Mateu, Jesús convida els seus a viure l'almoïna, el dejuni i la pregària d'amagat, i no com ho fan els fariseus, de cara el públic, per rebre els seu elogi: *«En canvi, tu, quan facis almoïna, mira que la mà esquerra no sàpiga què fa la dreta»* (Mt 6,3).

Segurament que com a reacció a certes actituds proselitistes, molts cristians recorren a aquesta manera amagada de fer per confiar a les seves obres la seva missió evangelitzadora. Les nostres obres per més bona voluntat que hi posem sempre seran massa nostres. *«Però ara busqueu de matar-me, a mi que us he dit la veritat que he sentit de Déu. Això, Abraham no ho va fer. Vosaltres només feu les obres del vostre pare»* (Jn 8,40-41). Sí, la salvació que Déu vol per a tothom s'ha de manifestar en les obres: *«Aquestes obres que jo faig, sí que donen testimoni que el Pare m'ha enviat»* (Jn 5,36). Però és que ell mateix no fa les 'seves' obres: *«Però jo encara tinc a favor meu un testimoni més gran que Joan: són les obres que el Pare m'ha donat perquè jo les dugui a terme»* (Jn 5,36). Veure en l'evangeli quines són aquestes obres demanaria tot un altre estudi. Aquí ens quedem en què han de ser unes obres que en la seva manera de fer portin al coneixement del Pare: *«Que brilli igualment la vostra llum davant la gent; així veuran les vostres bones obres i glorificaran el vostre Pare del cel»* (Mt 5,16). Per tant aquestes sí que ell vol que les manifestem. I sobretot, avui que la gent no vol més testimonis, són les obres que Déu ha fet en nosaltres les que estem cridats a fer o a oferir: *«Però Jesús no li ho va permetre, i li digué:—Ves a casa teva, amb els teus, i anuncia'ls tot el que el Senyor t'ha fet i com s'ha compadit de tu»* (Mt 5,19).

I amb tot això el testimoni continua sent insuficient, perquè el més esplèndid testimoniatge es revelarà a la llarga, impotent...La bona nova proclamada pel testimoniatge de vida haurà de ser, doncs, tard o d'hora, proclamada per la paraula de vida. *No hi ha veritable evangelització mentre no s'anuncii el nom, la doctrina, la vida, les promeses, el regne, el misteri de Jesús de Natzaret, Fill de Déu.* (Pau VI *Evangelii Nuntiandi*, 22).

L'acció social de les entitats, perquè és anunci del Regne ha d'anunciar Jesús

La presentació que Jesús fa de si mateix, quan els missatgers de Joan li pregunten qui és, la concreta en les obres que fa: «Jesús els respongué: —Aneu a anunciar a Joan el que sentiu i veieu: “els cecs hi veuen, els coixos caminen, els leprosos queden purs, els sords hi senten, els morts ressusciten” els pobres reben l’anunci de la bona nova. I feliç aquell qui no em rebutjarà!» (Mt 11,4-6). Podríem quedar-nos aquí com a fonament de la nostra missió evangelitzadora. Però aquestes obres són les seves obres, i per tant en tot el seu actuar posterior la seva persona ja s’hi anirà manifestant. Es tracta d’unes obres amb un estil i uns objectius clars i determinats. I ens ho ensenyarà a nosaltres.

Però així com passarà del pa material al Pa de Vida, que és ell, també de les obres a la seva persona, que és el qui salva: «Ells li preguntaren: —Com hem d’actuar per a fer les obres de Déu? Jesús els respongué: «—L’obra que Déu vol és aquesta: que cregueu en aquell que ell ha enviat» (Jn 6,28-29). I, efectivament veurem com molt sovint les seves obres les fa acabar amb l’encontre personal amb ell: «—Creus en el Fill de l’home? Ell li va respondre: —I qui és, Senyor, perquè hi pugui creure? Li diu Jesús: —Ja l’has vist: és el qui et parla. Ell va afirmar: —Hi crec, Senyor. I el va adorar» (Jn 9,35-39); o també: «Més tard, Jesús el va trobar al temple i li digué: —Ara estàs curat... Aquell home anà a comunicar als jueus que era Jesús qui l’havia posat bo» (Jn 5,14-15).

Només ell pot afirmar: «Si no faig les obres del meu Pare, no em cregueu però si les faig, i a mi no em creieu, creieu almenys aquestes obres. Així sabreu i coneixereu que el Pare està en mi, i jo, en el Pare» (Jn 10,37-38). Ens cal reconèixer que les nostres obres són encara molt ambigües i no sempre transparenten en nom i amb quin poder les fem: «Els senyals que acompanyaran els qui hauran cregut seran aquests: en nom meu trauran dimonis, parlaran llenguatges que no coneixien» (Mc 16,17). Ens ha de recordar que fugim del protagonisme, és d’ell que hem rebut el poder-ho fer: «Cureu malalts, resusciteu morts, purifiqueu leprosos, traieu dimonis. De franc ho heu rebut,

doneu-ho també de franc» (Mt 10,8). Anunciar-lo a ell no és opcional, els pobres tenen dret a conèixer-lo: «Veniu a mi tots els qui esteu cansats i afeixugats, i jo us faré reposar» (Mt 11,28). Per això al final dels seus dies ens deixarà com última missió: «Aneu, doncs, a tots els pobles i feu-los deixebles meus, batejant-los en el nom del Pare i del Fill i de l'Esperit Sant» (Mt 28,19), sabent que hem d'actuar de tal manera que tingui com últim objectiu el trobament amb ell: «I jo, quan seré enlairat damunt terra, atrauré tothom cap a mi» (Jn 12,132).

*«Aquesta és precisament la diferència decisiva entre la l'opció pels pobres de la comunitat cristiana i la de qualsevol altre grup o moviment social. Per a un cristià l'opció pels pobres no és no pot ser original, sinó derivada d'una opció anterior: l'opció per Jesucrist, el Senyor de la història» (J. Pixley – C. Boff, **La opció por los pobres**, 132-133).*

ORIOI XIRINACHS
Barcelona

Cal instruir els ignorants, evangelitzar els pobres. Aquesta és la missió de nostre Senyor. És la missió de tot prevore, la nostra en particular: és la nostra part. Anar als pobres, parlar del Regne de Déu als obrers, als humils, als petits, als desamparats, als qui sofreixen. Oh! que ens sigui permès d'anar com nostre Senyor, com els apòstols, "en públic i per les cases" (Ac 20,20), a les places, a les fàbriques, en les famílies, per portar la fe, predicar l'Evangelí, catequitzar, fer conèixer nostre Senyor Jesucrist (P 4, p. 161).

No tenir res.

No portar res.

No poder res.

No exigir res.

I, a més a més, no matar res.

L'Evangelí tan sols, com una navalla esmolada,
i el plor i el somriure en la mirada.

I la mà estesa i encaixada.

I la vida, a cavall, donada.

I aquest sol i aquests rius i aquesta terra comprada,
per a testimonis de la Revolució ja esclatada.

Pere Casaldàliga